

NOWE ZASTOSOWANIA SŁOWNIKÓW HISTORYCZNYCH

Monika Kresa

Krzysztof Szafran

Katedra Lingwistyki Formalnej UW

SKŁAD ZESPOŁU

- ✘ Prof. dr hab. Janusz S. Bień
- ✘ Dr hab. Krzysztof Szafran
- ✘ Dr Monika Kresa

PROJEKT IMPACT

Improving Access to Text

IMPACT

printable view

Search the IMPACT website

Home

News

Helpdesk

Tools and applications

Calendar of events

About the project

FAQs

Documents

Sitemap

Disclaimer

Contact

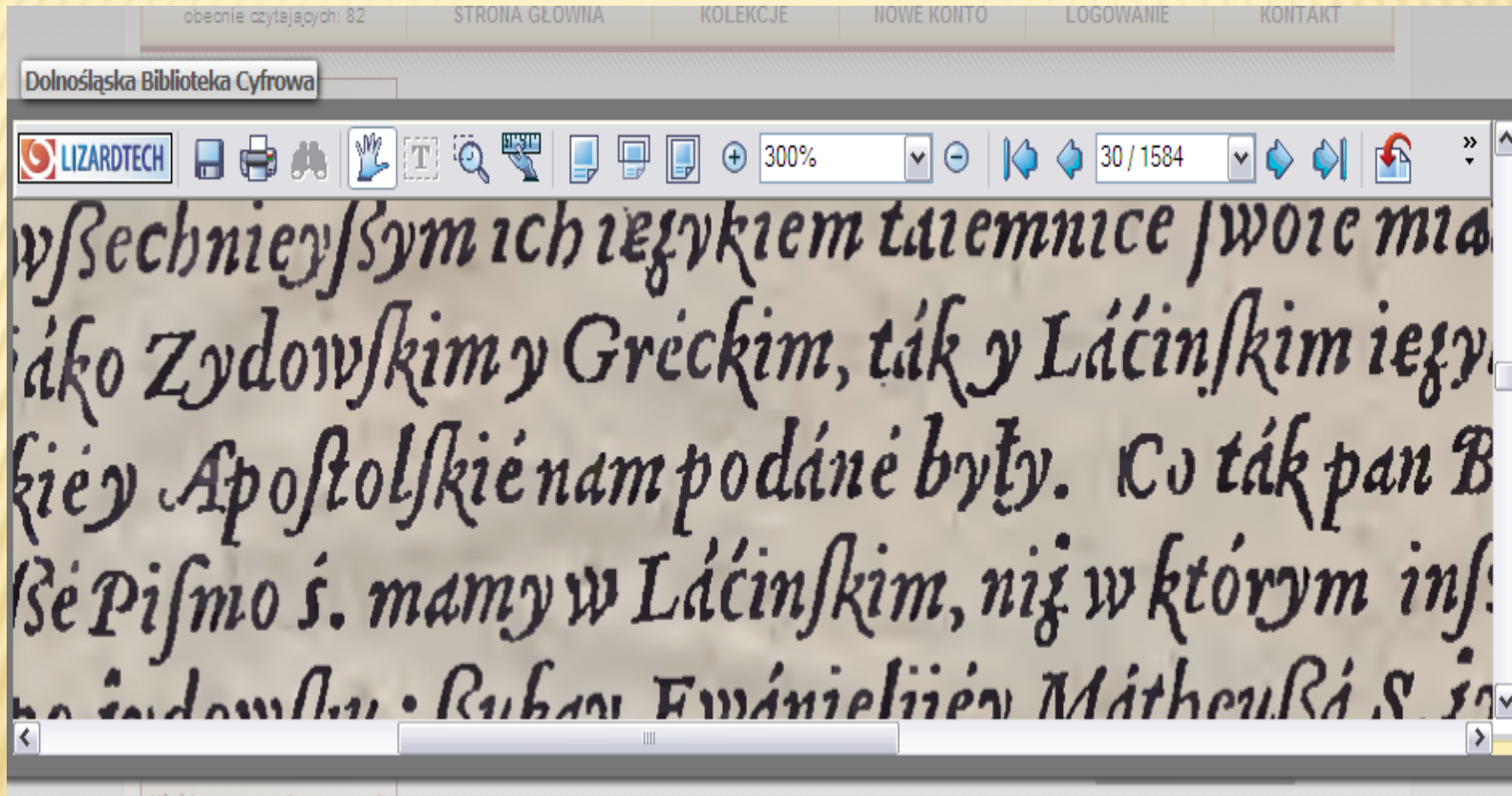
For partners

ZALECENIA KOMISJI EUROPEJSKIEJ

„Należy wspierać produkcję materiałów cyfrowych wykorzystujących zasoby bibliotek, archiwów i muzeów. Dostęp do tych materiałów przez Internet umożliwi obywatelom Europy wykorzystanie ich w nauce, pracy i rekreacji”.

DYGITALIZACJA

Fragment Biblii w przekładzie ks. Jakuba Wujka
(Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa)

TEKSTY HISTORYCZNE

O Cudach Świata, Ludzi Rządach, Polityce;
O Językach, y Drzewach, o Żywiolach, Wierze,
Hieroglifikach, Gadkach, Narodow manierze;
Co Kray ktory ma w sobie dziwnych Ciekawosci,
Cały Świat opisany z gruntu w słow krotkości.
C Z E S C P I E R W S Z A

Nowe Ateny ks. Benedykta
Chmielowskiego (XVIII wiek)

Tymże sposobem Włochy swoje Dukatony /
Hiszpani Realy. Tąże Anglowie / y skoliczni ich
sąsiedzi swoje Nynice miarkują: y doświadczono
tego / że w tych wszytkich Narodow srebra tak wie-
le / choć różną Nynicę przeciw trzem Czerwonym
złotym odważają / iako wiele sie go indziej wpię-

*Discurs o cenie pieniędzy
terazniejszey* (XVII w.)

Zawiazat sye też slubem mowiac: Jesliby
Pan raczył być semna / a strzedz mie na tey
drodze po ktorey ia poyde / a dat by mi chle-
ba ku żywności / a śaathy ku odzianiu / y iesli
sye wroce szczęśliwie do domu oycy mego
bedzie mi Pan za Bogá / a kamień ten kto-
rym wyniosl na pamiathkę / bedzie zwan
Dom Boży: I ze wszytkich rzeczy / ktore
mi kolwiek dasz dziesięciny bede ofiaro-
wał thobie.

Biblia Jana Leopoldy (XVI w.)

IMPACT - PODPROJEKTY

SP3 – budowa słowników i leksykonów dla tekstów historycznych oraz innych narzędzi, które będą wspomagać automatyczne rozpoznawanie tekstów historycznych i ich udostępnianie.

PODZADANIA PROJEKTU SP3

- × **EE2** – struktury leksykonów i narzędzia do ich obsługi
- × **EE3** – treści leksykonów.

Wynik

- × **EE3.11** - *Historyczne prototypowe leksykony dla języka francuskiego, hiszpańskiego, polskiego i bułgarskiego.*

SŁOWNIK POLSZCZYŹNY XVII I I POŁ. XVIII WIEKU

www.sxvii.pl

POLSKA AKADEMIA NAUK | INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO
SŁOWNIK JĘZYKA POLSKIEGO XVII I 1. POŁOWY XVIII WIEKU

[o słowniku](#) | [lista haseł](#) | [zaawansowane wyszukiwanie](#) | [kwerendy](#) szerokość: 600 ▾

[karta tytułowa](#) | [przedmowa](#) | [historia słownika](#) | [biogramy](#) | [statystyki](#) |
[najnowsze hasła](#) | [ostatnio zmodyfikowane hasła](#)

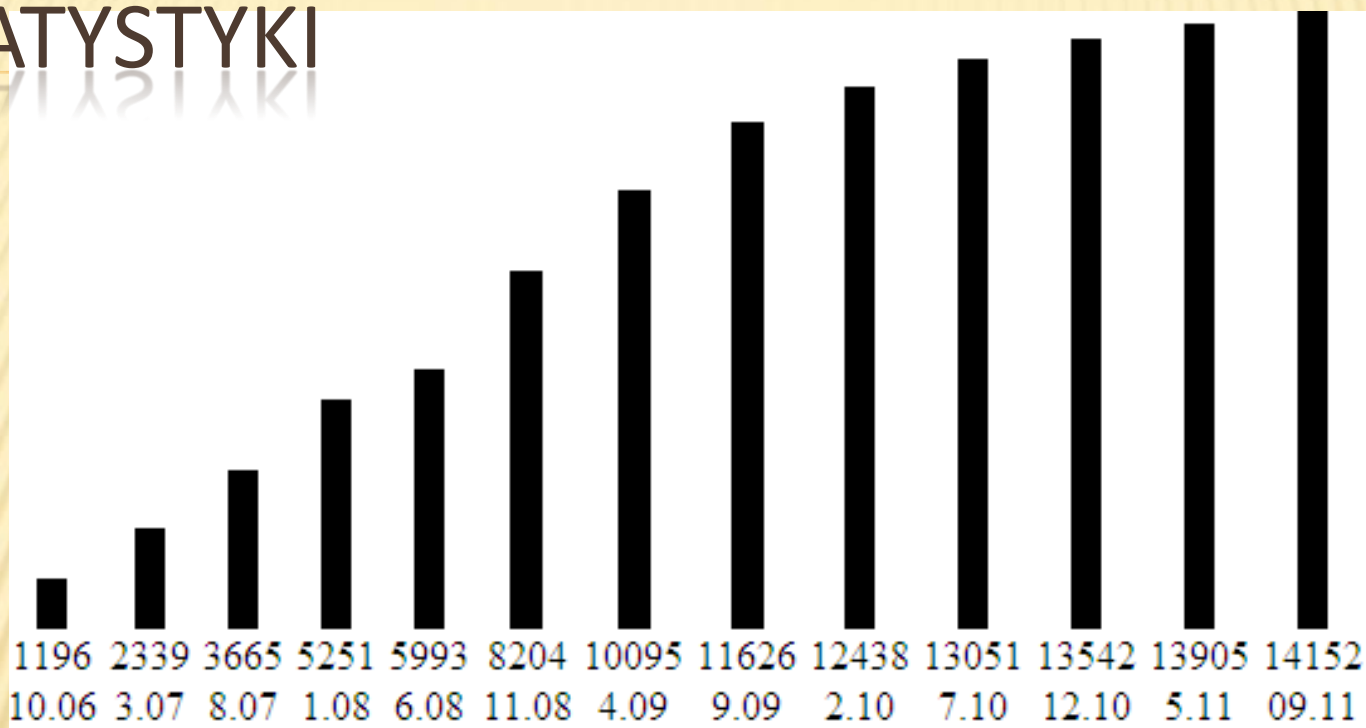
znajdź hasła

przeszukaj także hasła w indeksie a fronte a tergo
wtyczki wyszukiwania dla przeglądarek Firefox i Microsoft Internet Explorer

ABCĆDEFGHIJKLŁMNOÓPRSŚTUVWXYZŹŻ

POLSKA AKADEMIA NAUK • INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO

STATYSTYKI

Słownik notuje:

- 16554 znaczenia,
- 2365 utrwalonych połączeń wyrazowych,
- 492 związki frazeologiczne,
- 258 przysłów,
- 1043 przerośnięcie,
- 29868 form fleksyjnych,
- 2752 informacje o etymologii.

Słownik przytacza 44178 cytatów z 759 źródeł.

AGREST

POLSKA AKADEMIA NAUK | INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO
SŁOWNIK JĘZYKA POLSKIEGO XVII I 1. POŁOWY XVIII WIEKU

o słowniku | lista haseł | zaawansowane wyszukiwanie | kwerendy szerokość: 600

znajdź hasła zaczynające się od szukaj

przeszukaj także hasła w indeksie a fronte a tergo
wtyczka wyszukiwania dla przeglądarek Firefox i Microsoft Internet Explorer
A B C D E F G H I J K L M N O Ó P R S T U V W X Y Z Z Z

sposób prezentacji hasła: obszerny zwięźl

poprzednie hasło [AGRESORKA](#) obszerny zwięźl następne hasło [AGRESTOWY](#)

ARTYKUŁ HASŁOWY W TRAKCIE OPRACOWANIA
Data ostatniej modyfikacji: 11.05.2011

AGREST rzecz m, ***AGRESTA** rzecz ż

Warianty fonetyczne: AGREST || AGRESTA, *ANGREST

Słowniki: *SSp* (*\$n\$agrest, hrabrest\$*), *SXVI* (*\$n\$agrest\$*), *Kn* (*\$n\$agrest\$*), *T* (*\$n\$agrest\$*), *L* (*\$n\$agrest\$*), *SWi* (*\$n\$agrest\$*), *SW* (*\$n\$agrest\$*), *SJP* (*\$n\$agrest\$*) notują

Formy gramatyczne:

	<i>lp</i>		<i>lm</i>
<i>M.</i>	agrest	<i>M.</i>	agresty
<i>D.</i>	agrestu	<i>E.</i>	agresty
<i>E.</i>	agrest		
<i>N.</i>	agrestem angrestem		
	agrestą		
<i>Ms.</i>	agrestie		

Etymologia:
łac. agrestis 'dziki, polny, wiejski'
śr. łac. agrestus 'młode, kwaśne wino'

1. bot. >>krzew ogrodowy lub dziko rosnący o jadalnych jagodach; także zbior.; Ribes grossularia<<:

- Ogród włoski niedawno założony. W którym ogrodzie kwater jest 12; niektóre osadzone **agrestem**, podrzeczkami i bzem. *ŃwKal I 239*.
- Około tego dworu ogród in parte warzywem zasiany, **agrestu** jest w nim trocha posadzonego i lewandy. *ŃwKal I 683*.
- Jest tu ciemna siła/ są roze leśne/ są kolące głogi/ **Agresty**/ Wiosna y oset rozwiła. *ŃwarSDqf 62*.
- Die Stachelbeer/ **Agrest**. m. *MalcaWok Ag*.
- Około zamku ganek między murem **angrestem** obsadzony i kilka drzew starych. *ŃwChebn 129*.
- **Agrest** y Porzyczki: Wszelką przymiają ziemię. *DwiKal F 19*.

2. >>jagoda krzewu agrestowego; także zbior.<<:

- Frukty dojrzałe, iako to Porzyczki, **Agrest**, Wiśnie y inne rzeczy do konfektow należące w tym Miesiącu na domową swoją wprawiać potrzebę. *HawEk 110*.
- Tu złote pomarańcze, tu cytryny wiszą. Tu się gruszki tysiąca rodzajow kołyszą. Aż pigwy, aż **agresty**, co przystają wcześniej. Znajdziesz śliwki, orzechy, porzeczki i trześnie. *PotPrasz II 374*.
- Weś **Agrestu** wielkiego, wybierz z niego ziarka. *CompMed 646*.

▲ **ustabilizowane połączenia wyrazowe:**
▲ **Agrest w cukrze:**

ATTESTATION TOOL

Attestation added to quotation

mkresa has revised 81 lemmata (233 citations) so far. Last edited 2011-06-10 00:11:22 10291 lemmata in all. 10180 to be revised yet...

[Previous](#) [Next](#) [Save & new](#) [Close](#)

Database: 'AttestationTool_test17'

[Before](#)

[After](#)

Lemmas: **TYDZIEN** >

Nacaly **tydzień** rozne potrawy wkupie uwarzywszy tak nazimno, tego pokesu zazywiaią.

Komu tez potrzeba było koszule Szyc to Szyła y **tydzień** y dwie Niedzieli.

A po onych sześćdziesięciu i dwóch\r

I tu dziwna ze w kraiu tak obfitym gdzie unas wszystkiego było petno, A oni byli **Tydzień** Na mieyscu postali to zaraz do nas po kwescie przystali zony.

Nazaiutrz otrąbiono za trzy dni ruszenie alec się odwlekło do **Tygodnia**.

A gdy się skończył sabat, i już świtało na pierwszy dzień onego **tygodnia**, przyszła Maryja Magdalena i druga Maryja, aby grób oglądały.

Druga sprawa strony nierządu nieiakiey kramarki, która sie wprowadziela przed **tygodniem** do lakuba chatupnika.

ZBAWICIEL

mkresa has revised 30 lemmata (97 citations) so far. Last edited 2011-06-07 18:52:03 10291 lemmata in all. 10261 to be revised yet...

Previous

Next

New

Close

Database: 'AttestationTool_test17'

Before

After

YYYY-MM-DD hh:mm:ss

Lemma: ZBAWICIEL >

Krola # z Bawicielem # swoim nazywali.

Wyszli [...] Zakonnicy Szlachta Szlachcianki [...] wołaiąc zawitay niezwyńczony wodzu [...] Byli y tacy [...] co wołali #0 z0 Bawicielu # nasz.

CZUĆ SIĘ

Added 'czył' to group.

jsbien has revised 1 lemma (5 citations) so far.

Last edited 2011-06-08 16:36:14

10291 lemmata in all. 10255 to be revised yet..

[Previous](#) [Next](#) [Save & new](#) [Close](#)

Database: 'AttestationTool_test17'

[Before](#) [After](#)

Lemma: CZUĆ >

SIĘ

- Podobno **czuł₁** **się₁** ze mi tego niedowiedzie.
- Czuię₁** **się₁** że mi nic od Owego strzelania.
- la **się₁** lepiej **czuię₁** co się zemną dzieie.
- Było mi iak wesnie ale od trząsnienia zaraz iuzęm **się₁** **czuł₁** zem na iawie.
- Gdy bym # **się₁** **czył₁** # [!] winnym mógł był bezpiecznie uść.

PROBLEMY METODOLOGICZNE

zapis historyczny	zapis współczesny	przykład historyczny	przykład współczesny
á	a	<i>utártey</i>	<i>utartej</i>
y	j	<i>utártey</i>	<i>utartej</i>
y	j	<i>seymy</i>	<i>sejmy</i>
ęm	ę	<i>gęmby</i>	<i>gęby</i>
th	t	<i>epithaphium</i>	<i>epitafium</i>
ph	f	<i>epithaphium</i>	<i>epitafium</i>
ÿ	y	<i>przÿiąć</i>	<i>przyjąć</i>
cz	c	<i>chodzączÿ</i>	<i>chodzący</i>

NOWE ATENY

KS. BENEDYKTA CHMIELOWSKIEGO

Maż tu nowe Kwestye Chryśtá, Bożey Matki,
RELIKWIE Ciał Świątych, gdzie leżą Ostatki;
O Czarcie, Opętanych, o Czarach, Upierze,
Nowy Pliniusz rzeczy wśzech naturę zbierze,
Nowa Ekonomia, sumienna, ciekawa:
Tuż sekretnych tajemnic wielu tłumacz stawa,
Dom Autorá co wierszow, y Ogród ma w sobie,
Stawi (by czas niepożart) Czytelniku Tobie.
Tuż Abrys znacznych Osob, to Autorow prawnych,
Filozofow, Medyków, Teologow sławnych;
Te *Contenta* tey Części w tym *summa* zawarta,
Nim o dalszych *Sciendis* Część nastąpi Czwarta;

Co wszystko napisał, nie przepisał, z pracą wielką Autor tu *enigmaticè* y *iz-*

LEXICON TOOL

word form frequency ↑ ↓ Filter wordforms... Filter lemmata... 100 15 normal < Corpora << Start page

Prev 111701 11801 11901 12001 12101 12201 12301 12401 12501 12601 12701 Next

zieloności	1	zieloność, żV	zieloność, żV
ziemcy	1	ziemiec, mII	ziemiec, mII
Ziemi	9	ziemia, żI	ziemia, żI
ziemi	12	ziemia, żI	ziemia, żI
ziemia	3	ziemia, żI	ziemia, żI

zipExtractDir/pc-00433102.n.xml_tokenized.tab
Na Nie- bie zowie się Fabus albo Słonce, na **ziemi** liber Pater, w Piekle Apollo. Ten a drugi Bacchus » ziemia, żI ✓

zipExtractDir/pc-00433103.n.xml_tokenized.tab
mis, to iest na Niebie zowie się Luna, na **ziemi** Diana Myślistwa Bogini, w Piekle Proserpina: zkađ » ziemia, żI ✓

zipExtractDir/pc-00433104.n.xml_tokenized.tab
& Custos wszystkich skarbow, bogactw, y Mineralów w **ziemi** ukry- tych. Tu należą FURIÆ albo EUMENIDES, po » ziemia, żI ✓

zipExtractDir/pc-00433106.n.xml_tokenized.tab

Zakończono

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

<http://bc.klf.uw.edu.pl/210>